

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛІНГВОДИДАКТИКИ [CURRENT ISSUES IN LINGUODIDACTICS]

УДК 811.112

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 22.08.2023 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 25.08.2023 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 98,32 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2023.44.16>

ОСОБЛИВОСТІ ПОДОЛАННЯ КУЛЬТУРНОГО ШОКУ У СТУДЕНТІВ-ІНОЗЕМЦІВ

Любов Василівна Наконечна (м. Київ, Україна)

liubov.nakonechnaya@gmail.com

асистент кафедри германської філології та перекладу
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
(Міністерство освіти і науки України)
01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

У статті розглядається проблема культурного шоку серед студентів-іноземців, які навчаються у вищих навчальних закладах в інших країнах, досліджуються основні чинники, що спричиняють культурний шок, аналізуються особливості адаптації студентів-іноземців до нових культурних та мовних середовищ, розглядаються ефективні стратегії адаптації, міжкультурна комунікація та особливості психологічної підготовки для студентів-іноземців в контексті українсько та німецькомовних середовищ, надаються рекомендації щодо його подолання.

Ключові слова: культурний шок, студенти-іноземці, адаптація, українська мова, німецька мова.

(Current issues in linguodidactics [Aktual'ni pytannja lingvodydaktyky])

Overcoming Cultural Shock among International Students (in Ukrainian) [Osoblyvosti podolannia kulturnoho shoku u studentiv-inozemtsiv]

© Nakonechna L. V. [Nakonechna L. V.], liubov.nakonechnaya@gmail.com

OVERCOMING CULTURAL SHOCK AMONG INTERNATIONAL STUDENTS

Lyubov V. Nakonechna (Kyiv, Ukraine)

liubov.nakonechnaya@gmail.com

lecturer at Department of Department of German Philology and Translation

Taras Shevchenko National University of Kyiv

(Ministry of Education and Science of Ukraine)

14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

The article addresses the issue of cultural shock among international students studying in higher education institutions in foreign countries. It examines the main factors contributing to cultural shock, analyzes the peculiarities of adaptation of international students to new cultural and linguistic environments, discusses effective adaptation strategies, intercultural communication, and the specifics of psychological preparation for international students in Ukrainian and German-speaking environments. Recommendations for overcoming cultural shock are provided.

Keywords: *cultural shock, international students, adaptation, Ukrainian language, German language.*

Вступ. В сучасному глобалізованому світі, освітній обмін став невід'ємною складовою вищої освіти. Зростаюча кількість студентів-іноземців, які обирають навчання в інших країнах, відкриває безліч можливостей для культурного та академічного збагачення, однак несе у собі й ризики культурного шоку, що може виникнути внаслідок суттєвих відмінностей у культурних, соціальних та академічних аспектах нового оточення. **Метою** даної статті є систематичний аналіз особливостей подолання культурного шоку студентами-іноземцями в умовах навчання в іншій країні, виявлення ключових факторів, що спричиняють його та визначення ефективних стратегій адаптації та міжкультурної комунікації, які допомагають подолати цей феномен.

Об'єктом дослідження є студенти-іноземці, що обрали навчання в іншій країні. **Предметом** дослідження є культурний шок та його особливості в контексті навчання в іншому культурному середовищі.

Новизною дослідження є комплексний підхід до аналізу та розгляду проблеми культурного шоку та надання конкретних практичних рекомендацій з

(Актуальні питання лінгводидактики [Aktual'ni pytannja lingvodydaktyky])

Особливості подолання культурного шоку у студентів-іноземців (Українською) [Osoblyvosti podolannia kulturnoho shoku u studentiv-inozemtsiv]

© Наконечна Л. В. [Nakonechna L. V.], liubov.nakonechnaya@gmail.com

огляду на психологічні та соціокультурні аспекти, що впливають на адаптацію студентів-іноземців щодо подолання цього явища.

Основний зміст.

Культурний шок – це феномен, що виникає при стиканні особи з невідомими або незвичними культурними, соціальними та поведінковими нормами, який супроводжується внутрішньою дезорієнтацією та невпевненістю, і може мати значущий вплив на емоційний, психологічний та соціальний стан особи [1, р. 177-182].

Культурний шок є невід'ємною частиною процесу адаптації індивіда до нового культурного середовища [2, р. 277-293] і може бути спричинений різноманітними чинниками, включаючи мовні бар'єри, культурні відмінності в цінностях та нормах, непривідливість та відмінності в соціальних структурах.

У випадку репатріації, коли особа повертається до своєї батьківщини після тривалого перебування в іншій країні, культурний шок може виявитися навіть більш інтенсивним і несподіваним. Дослідження показують, що індивіди, які пережили культурний шок після репатріації, часто зіштовхуються з такими основними факторами, як:

1. *зміненний погляд на батьківщину*, наприклад, після тривалого перебування в іншій країні, індивід стає свідком змін в своїй батьківщині, які можуть бути не завжди приємними або легко сприйматися;
2. *конфліктність культурних цінностей*, наприклад, зіткнення власних переконань з тими, що існують у батьківщині, може стати джерелом неврівноваження і конфліктів;
3. *ностальгія за попереднім життям*, наприклад, особа може відчувати сум за тим, як жила в іншій країні, і це може впливати на її емоційний стан;
4. *втрата соціального оточення*, наприклад, повернення назад може призвести до розриву з друзями та колегами, що може викликати відчуття самотності та втрати соціальної підтримки тощо.

Отже, культурний шок може виявитися складним і багатогранним явищем не тільки для пересічного громадянина, але й для студентів-іноземців, оскільки може суттєво вплинути на емоційний, психологічний та академічний стан студента, що матиме негативне відбиття на успішності у навчанні та загальному

(Current issues in linguodidactics [Aktual'ni pytannja lingvodydaktyky])

Overcoming Cultural Shock among International Students (in Ukrainian) [Osoblyvosti podolannia kulturnoho shoku u studentiv-inozemtsiv]

© Nakonechna L. V. [Nakonechna L. V.], liubov.nakonechnaya@gmail.com

стані психологічного благополуччя, що може викликати почуття невпевненості та втрати мотивації.

Отже, культурний шок є складним явищем, яке може мати важливий вплив на студентів-іноземців, де розуміння його природи та механізмів може стати важливим кроком у покращенні адаптаційного процесу та загального добробуту студентів. Тому адаптація до нового культурного середовища є ключовим етапом у подоланні культурного шоку для студентів-іноземців.

Слід зазначити, що в українському культурному контексті, студенти-іноземці часто зіткаються зі специфічними аспектами, такими як українська мова з її відмінностями в алфавіті, граматиці та вимові, що створює значні мовні бар'єри, які впливають на сприйняття інформації та спілкування; традиції гостинності, що можуть викликати культурний шок в студента-іноземця, оскільки підходи до гостинності можуть бути відмінними від тих, що йому знайомі, а також особливості місцевого студентського співтовариства, що можуть виражатися в організації навчального процесу та культурних заходів.

В свою чергу, у німецькому культурному контексті, студенти-іноземці можуть стикнутися з іншими викликами, такими як стриманість та орієнтація на точність, оскільки німецьке суспільство, в першу чергу, відзначається високим рівнем організації та пунктуальності, що може стати відмінністю від їхнього власного культурного досвіду та викликати особливий культурний шок. Також, система вищої освіти в Німеччині може значно відрізнятися своїми вимогами до академічного навантаження, методами навчання та структурою курсів від тих, що студенти-іноземці звикли бачити в своїх країнах, що може спричинити адаптаційні труднощі для деяких студентів.

В Німеччині вважається нормою бути виразним та точним у спілкуванні і це може суперечити традиціям студентів-іноземців, що спричинить важкість у взаєморозумінні. Спосіб життя та культурні звичаї німців також можуть бути відмінними від тих, що студенти-іноземці досвідчували в своїй рідній країні, це може включати харчування, святкування та інші аспекти щоденного життя.

Отже, важливим аспектом адаптації в будь-яке середовище навчання є, насамперед, вміння розуміти та приймати культурні відмінності, усвідомлювати та поважати місцеві звичаї, традиції та цінності, що є основним ключем до успішної інтеграції та покращення загального навчального досвіду.

(Актуальні питання лінгводидактики [Aktual'ni pytannja lingvodydaktyky])

Особливості подолання культурного шоку у студентів-іноземців (Українською) [Osoblyvosti podolannia kulturnoho shoku u studentiv-inozemtsiv]

© Наконечна Л. В. [Nakonechna L. V.], liubov.nakonechnaya@gmail.com

Тому, однією з ключових стратегій подолання культурного шоку є активне вивчення мови та ознайомлення з культурними особливостями країни, в якій навчаються студенти-іноземці, що допоможе створити основу для ефективного спілкування та адаптації до нового середовища, де навчання міжкультурної комунікації є надзвичайно важливою і стає ключовими навичками для успішної соціальної та початкової адаптації студентів-іноземців, оскільки включає в себе не лише мовний аспект, але й невербальні сигнали, культурні коди, взаємні уявлення, вміння адаптувати свій спосіб спілкування до вимог іншої культури для досягнення ефективної комунікації, допомагає у вирішенні непорозумінь та конфліктів, що можуть виникнути внаслідок різниць у культурних особливостях, допомагає зрозуміти та прийняти інші культури без упереджень та стереотипів [3].

Психологічна підготовка є не менш важливою, ніж фізична або інтелектуальна, особливо коли студент-іноземець стикається з новим культурним середовищем, оскільки включає в себе ряд стратегій та підходів, які сприяють психологічному благополуччю та адаптації до нових умов таких, як: самопізнання та усвідомлення емоцій; планування стресостійкості, тобто розробка стратегій для подолання стресу та важких ситуацій, що можуть виникнути внаслідок адаптації до нового оточення; позитивне мислення та оптимізм; вивчення та використання методів релаксації, медитації та інших технік для збереження психічного благополуччя.

Висновки. Культурний шок є нормальним етапом адаптації, але його ефекти можуть бути подолані за допомогою відповідних стратегій та підходів, де врахування культурних, мовних та освітніх особливостей країни студента-іноземця у навчанні міжкультурної комунікації, а також психологічна підготовка та підтримка посприяють полегшенню процесу адаптації та покращенню загального навчального досвіду.

References:

1. Oberg, K. «Cultural Shock: Adjustment to new cultural environments.» *Practical Anthropology* 7 (1960): 177- 182.
2. Lysgaard, S. «Adjustment in foreign society: Norwegian Fulbright Visiting the United States.» *International Social Sciences Bulletin* 7 (1) (1955).
3. Argil, M. *Social encounters* (London, 1976).

(Current issues in linguodidactics [Aktual'ni pytannja lingvodydaktyky])

Overcoming Cultural Shock among International Students (in Ukrainian) [Osoblyvosti podolannia kulturnoho shoku u studentiv-inozemtsiv]

© Nakonechna L. V. [Nakonechna L. V.], liubov.nakonechnaya@gmail.com